

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

IN DE KONINKLIJKE VLAAI

Een monoloog
naar een verhaal van Felix Timmermans

1890
door

Luc Lambrecht

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2000
Nr.2652

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *IN DE KONINKLIJKE VLAAI* op te voeren moet de naam van auteur *LUC LAMBRECHT* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2013/0220/063
ISBN- 978- 90-385- 12808

© 2000 Toneelfonds J. Janssens/Luc Lambrecht
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGE

(1 heer)

SOOIKE :

VOORWOORD

Deze eenakter - monoloog is een bewerking van een verhaal van Felix Timmermans. Bij de bewerking werd er gestreefd naar zoveel mogelijk authenticiteit. De taal van Timmermans is zo bijzonder rijk, dat er uiteraard werd getracht om ze ook in de bewerking tot uiting te laten komen. Dit impliceert evenwel dat sommige passages wat oubollig kunnen overkomen, maar dit weegt niet op tegen het schilderachtig pittoreske van Timmermans' woordenschat.

Initieel werd het verhaal bewerkt voor een acteur die, als Sooike van der Musschen, alle rollen voor zijn rekening neemt of repliek geeft aan personages die enkel in de verbeelding aanwezig zijn. Het is dus niet onmogelijk om het verhaal door meerdere acteurs te laten uitbeelden.

Sooike zelf is een hardwerkende middenstander, een vlaaikensbakker, uit - hoe kan het ook anders - Lier die zich bij de neus genomen voelt door de beerboer van de Donck. In de loop van het verhaal zal duidelijk worden dat hij het slachtoffer is geworden van zijn eigen protserigheid en zelfingenomenheid.

Het verhaal situeert zich aan het begin van de 20ste eeuw of in ieder geval ten tijde van koning Leopold II. Elk van de vijf taferelen speelt zich af op een ander tijdsmoment.

- Tafereel 1 speelt in de bakkerij van Sooike een week na Sint-Gommaruskermis.

- Tafereel 2 is een flashback waarin het bezoek van koning Leopold (II) aan een Lierse tentoonstelling van Handel en Nijverheid, enkele jaren voordien, wordt verteld.

- Tafereel 3 voert ons naar de dag vóór Sint-Gommaruskermis en de werkzaamheden in de bakkerij.

- Tafereel 4 schetst ons de ochtend van de kermis, zo omstreeks 6 uur, ten huize van der Musschen.

- Tafereel 5 tenslotte is diezelfde kermismorgen, evenwel enkele uren later, aan de ontbijttafel van de familie van der Musschen.

De bakkerij (werkhuis en winkel samen) van Sooike "bestaat" uit een winkel deur - waarachter het ook effectief kan regenen, een raam, een kastje met een Sint-Antoniusbeeld, een tafel (tevens werktafel) met een viertal stoelen en een "meubel" dat zowel de oven in de bakkerij voorstelt als de «expositiekas» van Sooike tijdens het bezoek van koning Leopold II.

De twee "poppen", die een commissielid en de koning voorstellen, zijn voorzien van wieltjes en deze (houten) staanders kunnen omgebouwd worden tot een rek in de winkel van Sooike waaraan «cartouchen» van 12 vlaaikens hangen.

En voor het overige zou ik iedereen willen aanraden; laat uw fantasie en die van Timmermans de vrije loop en al de rest komt vanzelf... Luc Lambrecht.

Scène 1

(Sooike van der Musschen staat in de geopende deur, gekleed als een bakker, en roept de beerboer van de Donck bulderend na:)

SOOIKE : Bedrieger! Luizenbandiet!

(Hij slaat de deur met een klap dicht en leunt er met zijn rug - woedend - tegen. Na enkele ogenblikken rukt hij de deur weer open en schreeuwt hij de beerboer toe)

Een andere beerboer mag mijn gemakhuizen komen ruimen!

(Hij gooit de deur dicht.)

De beerboer van de Donck... *(nijdig)* die veel van 't weer wist als hij speksel aan zijn wijsvinger deed... Vorige week, twee dagen voor Sint-Gommaruskermis, was hij naar mijn gemakhuizen komen zien. En hij had de beer naar zijn zin gevonden, en zou hem vandaag komen halen voor drie frank de kar. En hij had mij, Sooike van der Musschen, verzekerd dat die zelf van een weer nog veertien dagen duren moest.

Mij, Sooike van der Musschen...

Mijn vlaikens zijn beroemd en ik noem ze «Koninklijk» omdat er de koning met eigen mond van heeft gegeten.

Een koninklijk vlaiken bestaat uit een schoteltje deeg, de rondgrootte van een inktpot; daarin wordt een spijs van siroop, bloem en suiker gegoten, dan efkens gebakken in de oven, zodat de randekens van het deegschoteltje een bruin kantje krijgen en de harde spijs barst, smakelijk om zien! Het is een hertelijk eten als ze vers zijn en nog kraken, want na een week zijn ze dor en droog en wringen als een katoenen prop in de keel.

Alle vreemdelingen, die per abuis in Lier komen, kopen bij mij - Sooike van der Musschen - zo een pak van twaalf vlaaikens voor de prijs van vijftig centiemmen.

Andere bakkers hebben mij willen nadoen, maar ach Gottekes ! Ze zijn er nooit in gelukt 't aroom en de heerlijke vaste smaak er aan te geven. Hun vlaaikens bleven liggen, verrimpelend en verdrogend tot een soort van bijna-gewapend beton, om nog met geen hamer kapot te kloppen.

Mijn vlaaikens zijn beroemd en ik noem ze «Koninklijk» omdat er de koning met eigen mond van heeft gegeten...

(Black out)

Scène 2

(Sooike doet zijn bakkersschort uit, trekt een pitteleer aan en zet een bolhoed op.)

SOOIKE : Het was op een keer dat koning Leopold de witgebaarde in Lier een tentoonstelling van Handel en Nijverheid kwam bezoeken.

Al de tentoongestelde waren zaten in glazen kasten. En één uur voor de koning kwam, werden de kasten dicht gedraaid achter slot en sleutel, want het bestuur had besloten, “om de heerser van het land het niet te lastig te maken, dat geen enkele van de tentoonstellers de koning iets mocht aanbieden”.

Elkeen schikte zich daarin, met spijt, maar... Sooike van der Musschen niet!

Ik wilde, zou en moest de koning van mijn vlaaikens laten eten. Zo was er maar één koning, en zo was er maar één vlaaikensbakker.

(En terwijl hij danst van woede :)

Ik vloekte... en sakkerde... en dreigde ruiten in stukken te kloppen...

(Korte stilte)

In de andere zaal, die van de kant en van de blaasinstrumenten, was hij, de koning ! Seffens zou hij naar hier komen !

De tentoonstellers stonden stijf, bleek en hartkloppend van alteratie en er waren er die gedurig moesten naar achter gaan.

(Sooike “loopt” naar de achterscène en komt vrijwel onmiddellijk terug. Hij rolt een “pop” met een zwarte pitteleer aan en een hoge hoed op - het commissielid - dichterbij. Tot het commissielid zegt Sooike bits:)

Ewel, gade gij mijn expositiekas open doen ? Ja of nee ?

(Sooike neemt plaats achter de “pop” en speelt zo de rol van het commissielid.)

COMMISSIELID : Nee !

(Sooike neemt terug zijn plaats, bij de etalagekast, in.)

SOOIKE : Pardaf dan !

(Een elleboogstomp en het glas rinkelt kapot. Sooike rolt de eerste “pop” weg. Hij rolt een “pop” met een (uniform)jas aan, een dito hoed op en een lange witte baard - koning Leopold - dichterbij - de Brabançonne speelt.)

(tot het publiek) En daar was de koning in zijn witte baard als in een lentewolk, als een Wodan die van de coiffeur komt.